

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΑΤΗΣΙΩΝ 8 ΤΗΛ. 30:461

ΙΔΡΥΤΗΣ: Κ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ

ΣΑΒΒΑΤΟ 17 ΙΟΥΛΙΟΥ 1938

ΕΦΗΜΕΡΑ

ΕΙΔΙΚΑ ΓΡΑΜΜΕΝΟ ΓΙΑ ΤΑ «ΝΕΟΕΛ. ΓΡΑΜΜΑΤΑ»

PUNCTUM CONTRA PUNCTUM

ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ

Ο ΜΠΑΪΡΟΝ ΚΙ' Η ΕΠΟΧΗ ΜΑΣ

ΠΕΡΙ ΠΕΙΘΑΡΧΙΑΣ

Μονάχα πριν λίγες μέρες διάβασα τα 5-6 πρώτα φύλλα — Μάρτιος — Απρίλιος — ενός εξαιρετικά συμπαθητικού περιοδικού που βγαίνει στην πόλη μας: «Τα Προβλήματα». Φαντάζομαι πως έχτος από τους φοιτητικούς κύκλους, όπου, καθώς έμαθα, παρακολουθείται μ' αγάπη και διαβάζεται μ' ένδιαφέρον, στο άλλο αναγνωστικό κοινό θα είναι κάπως άγνωστο. Μ' άρεσει το έκλεχτο του περιεχόμενο, μ' ενδιαφέρει η τάση του, για μιά ζωντανή κι' αληθινή γνωριμία μας με τ' αρχαίο ελληνικό πνεύμα. Για να κατανοηθεί όμως καλύτερα το τι ζητούν οι εκδότες του, παραθέτω ένα σύντομο απόσπασμα από το «προγραμματικό» άρθρο του:

«Εθνος δίχως πνευματική αυτοσυνείδηση είναι ουσιαστικά άυπαρκτο. Όταν μάλιστα έχει, όπως το ελληνικό έθνος, μοναδική πνευματική ιστορία οικουμενικής έως σήμερα ακτινοβολίας, έχει και βέβαια βαρύτερο να θεμελιώσει τη σύγχρονη ζωή και δημιουργία του στις αξίες και μορφές πολιτισμού, που έδημιούργησε το παρελθόν του.

«Είναι όμως οξύτατα προβληματικός ο τρόπος, που οι παλαιές αξίες θα μπορούσαν να γίνουν αρχή νέας ζωής. Είναι πολύ διδακτική η πείρα του λογικιστικού και του στενού αρχαϊσμού, που νόμισε ότι αρκούσε η εξωτερική επανάληψη των τύπων του παρελθόντος και η ειδωλολατρική προσήλωσή στην αίσθησή του. Εμείς έχουμε να αντιμετωπίσουμε άκραιο πρόβλημα: τι ουσιαστικά συνίστα την υπερχρονική αξία της αρχαίας και μεταγενέστερης ζωής του έθνους και πώς οι αξίες της μπορούν να ισχύσουν γόνιμα στη σημερινή μας ύπαρξη».

«Επειτα από τα τόσο αληθινά αυτά λόγια, γίνεται ακόμα πιο φανερό όλη η κωμικότητα της γνωστής έκεινης Ζαχαράτειας ρήσης «να μην τους πιάνωμε εις το στόμα μας» τους αρχαίους! Θα ήταν, αντίθετα, άυπολόγιστο κέρδος μας, αν τους πιάνωμε και τους παρασιτώναμε. Μά θα μου πείτε: και τι άλλο κάναμε τόσα χρόνια στα θρανία; Θ' απαντήσω πως δε συζητώ για «μιά εκ προμελέτης δολοφονία και μεταφορά, έπειτα, του πτώματος στο νεκροτομείο για συντακτικές και γραμματικές ανατομικές μελέτες. Η υπόθεση αυτή, η τόσο τραγική μέσα στη γελοιοποίησή της, είναι μιά άλλη ιστορία. Το καλύτερο που έχει να κάνει κανείς, είναι να θυμηθεί την περίφημη εκείνη πρότροπή στην Κόλαση του Δάντη: «Guarda e passa».

Θα έπρεπε όμως να μας απαγορεύσει, αυτή εδώ η θλιβερή διαπίστωση: επάνω στην Ευρωπαϊκή «Ηπειρο έλάχιστοι άλλοι λαοί άγνοούν σαν έμεις τους... προγόνους μας. Φτάνει κανείς να ρίξει μιά ματιά στις αδιάκοπες εκδόσεις των έργων τους, στις επανειλημμένες κι' ασιτοτεχνικές μεταφράσεις, στο πόσο συχνά σ' άρθρα και σε μελέτες αντίλοιδν από εκείνους επιχειρήματα κι' αναφέρουν περικοπές από τα κείμενά τους, για να περθεί για τη δική μας διάφορία ή το επιφανειακό ένδιαφέρον — το ίδιο κάνει — και τη θερμή φροντίδα των άλλων. Φροντίδα που δεν πηγάζει από κανενός είλους απεδαφισμένη παρελθοντολογική περιέργεια, μ' από την πιο φελλιμιστική αντίληψη. Πραγματικά όλα τα μεγάλα προβλήματα που αναταράζουν την εποχή μας, έχουν μελετηθεί κι' αναλωθεί στα έργα τους μ' ένα μο-

«Όταν το όνομα ενός μεγάλου πολιτικού ή στρατηγού πέφτει στα μάτια μας, ρωτάμε τί πέτυχε στα χρόνια του, κι' αυτό γιατί, έχτος που είναι ο ίδιος νεκρός κι' οι πράξεις του είναι το ίδιο νεκρές, έξόν βέβαια όσες εξακολουθούν να ζουνε στον καιρό μας. Θάπρεπε να κάνουμε την ίδια έρώτηση για ένα ποιητή, που δεν τυχαίνει ν' αναίολογικά ζωντανός στα 1938; Η θάπρεπε καλύτερα να τον εξετάσουμε, όπως ο ίδιος θα προτιμούσε, μέσα απ' την ποίησή του και να δούμε αν οι στόχοι του ακόμα ζούν και μιλάνε στους ανθρώπους περισσότερο από έναν αιώνα έπειτα απ' το θάνατό του;

Τέτοια μου φαίνεται είναι η θέση που θάπρεπε να κρατήσουμε για τον Μπαΐρον. Μά τέτοια δεν είναι και η συνηθισμένη στάση. Αιτιόητοι κριτικοί έβρυνε συζητήσει τη λογοτεχνική του παραγωγή κι' άλλοι τόσοι βιογράφοι έχουν εξετάσει τη ζωή του, σχεδόν πάντα απ' την άκαδημαϊκή σκοπιά. Ξέρουμε τις σχέσεις του με τη Ρωμαντική κίνηση: ήταν γι' αυτόν κάτι, σά μιά έκφραση νεανικής αυτοανακάλυψης κι' άπογοήτευσης. Ξέρουμε καθετί που παρουσιάζει τον Μπαΐρον σαν τύπο έγωϊστικό του Δέκατου Ένατου αιώνα, σά συγγενική φύση με τους διανοούμενους που προσπαθούνε να έρθουνε σ' έπαφή με το έργατικό κι' έ-

πιστημονικό τους περιβάλλον και τελειώνουν με την περιγραφή του χαρακτήρα τους και των όρμών τους, ξανά και ξανά. Απ' τους βιογράφους του μάθαμε όλα τα σχετικά με τους προγόνους του, τις κληρονομικές του άποστροφές, την

ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ Η. V. ΡΑΟΥΤΗ

πιστημονικό τους περιβάλλον και τελειώνουν με την περιγραφή του χαρακτήρα τους και των όρμών τους, ξανά και ξανά. Απ' τους βιογράφους του μάθαμε όλα τα σχετικά με τους προγόνους του, τις κληρονομικές του άποστροφές, την

τούς μεγάλους κριτικούς, που μόλις μπορούσε να θυμάται το Βυρωνικό συρμό, άπηχούσε αυτή την κρίση και άρκεστήκε στο καταστάλογμα της γνώμης του, ότι ο ποιητής ήταν μιά μεγάλη φυσική δύναμη. Μά όλη αυτή η άναγνώριση κι' άρνηση άνήκουνε στο παρελθόν' ακόμα ο θάνατός του στο Μεσολόγγι λογιάζεται τώρα αρχαία ιστορία! άφου ή «Ελλάδα δεν πολέμα με τον Τούρκο, μήτε χρειάζεται έναν έξοιο αρχηγό να έμψυχώσει το έθνικό πνεύμα.» Έτσι πάλι ρωτάμε: ποιά είναι ή αξία του για μäs στον Εικοτο αιώνα;

Ο ΜΠΑΪΡΟΝ ΜΕ ΑΛΒΑΝΙΚΗ ΟΡΕΣΙΑ. (Έργο του T. Phillips).

άνωμαλη σεξουαλικότητά του. Καθένας έχει άκούσει για το γενναίο και ρωμαντικό πάθος του για την Ελλάδα και πώς πέθανε. Ακόμα ξέρουμε το πώς τον έκριναν μερικοί από τους μεγαλύτερους άνθρωπιστές' πώς ο Γκαίτε, που του έδειχνε άπεραντο θαυμασμό, άπαφάνθηκε πώς όταν σκέφτονταν ήταν σαν παιδί' πώς ο Μαθίου Αρνολντ, ο τελευταίος άπ'

Μπορούσε ν' άπαντήσει κανείς, πώς, ο Μπαΐρον είναι ο μεγαλύτερος προφήτης της Ευρώπης κι' ή άπόλυτη έκφραση που βρήκε το πνεύμα της άνθρωπότητας και γι' αυτό μäs χρειάζεται στην έποχή μας τόσο, όσο κάθε άλλος λογοτέχνης. Ας δούμε τί θα πεί αυτό.

«Εμεις στον εικοτο αιώνα είμαστε παιδιά των μηχανών. Ζούμε με μηχανές, σκεφτόμαστε με μηχανές. Το πρόβλημα που άπασχολεί τη σημερινή κοινωνία είναι να προσαρμόσει το πλήθος στα καλούπια μιάς άνώτερης ζωής και φυσικά το μεγαλύτερό μας ένδιαφέρον στρέφεται στο ξεκαθάρισμα του άκατέργαστου ύλικού, στην άπόκτηση χωρών που άφομοιώνονται με την έποικηση, στην έκμετάλλευση

ναδικό κι' άθάνατο τρόπο. «Αν σ' όλους τους καιρούς το ένδιαφέρον των πολιτισμένων έθνών, για τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό ήταν πάντα εξαιρετικό, στις πολυτάραχες μέρες μας — έγω ύπ' όψει μου τί γίνεται στην Αγγλία και στη Γαλλία—μετατράπηκε σ' άληθινό πάθος. Στρέφονται προς τα εκεί, όχι για να μάθουν συντακτικούς ή γραμματικούς κανόνες, μά για ν' άντλήσουν στοιχεία ζωής. Όταν σ' έποχές γεμάτες πάγους ή ανθρώπινη συνείδηση κλονίζεται κι' άμφιβάλλει, τα μάτια του νου γυρνούν και πάλι προς την Αθήνα του Πλάτωνα, του Θουκυδίδη και του Αριστοτέλη, ώσαν στη μοναδική κι' αιώνια φωτεινή κορυφή των καλύτερων για τον άνθρωπο έλλίδων μας.» Εξήσαν, οι παλιοί αυτοί Έλληνες, καταπληχτικά όμοια γεγονότα μ' αυτά που μäs άπασχολούν. Συγκλονίστηκαν όπως συγκλονίζομαστε. Σκέφτηκαν και φιλοσόφησαν επάνω σ' αυτά. Δεν άδιαφόρησαν κι' ούτε τα περιφρόνησαν. Ποτέ δά δε νόμισαν πως ή τέχνη έχει ένα άυθύπαρχτο δικό της κόσμο, πώς στέκεται έκτος ζωής. Γι' αυτό κ' είναι τόσο σαφείς. Γιατί όσοι νοιώθουν πως έχουν μιά άπο-

στολή στον κόσμο, γυρεύουν όχι βέβαια να είναι δυσνόητοι, μά όσο γίνεται πιο κατανοητοί. Ήταν ακόμα άπλοοι κι' έλάχιστα περίτεχνοι, γιατί ένοιώθαν πως οι άληθινά μεγάλοι δε ζητούν ν' άνέβει το πλήθος προς αυτούς, μ' αυτοί καταβαίνουν προς έκείνο, χωρίς όμως να γάσουν — γι' αυτό ακριβώς είναι μεγάλοι — τίποτα ούτε σ' όμορφιά, ούτε σ' έξερση, μήτε σ' αλήθεια.

Τι προτείνω; Μά να μελετήσουμε και να κατανοήσουμε τ' αρχαίο ελληνικό πνεύμα. Ν' άντλήσουμε διδάγματα και να θε-

μελιώσουμε τις ώραιότερες πίστες μας επάνω σ' άπράνταχτα θεμέλια. Τίποτα δεν μπορεί να μäs βοηθήσει σαν αυτό, ν' άπαλλαχτούμε από την έπιπολασιότητα μας κι' από την επιφανειακή μόρφωσή μας. Για να σταθεί όμως γόνιμη και δημιουργική ή έπαφή μας μαζύ τους, πρέπει ή γνωριμία μας — γιατί για γνωριμία πρόκειται κι' όχι για έπιστροφή—να γίνει όχι μέσα στη μολυσμένη ατμόσφαιρα των νεκροτομείων που προανάφερα, μά σ' ένα περιβάλλον όσο πιο ζωντανό, όσο πιο φωτεινό, όσο πιο αληθινό. Γιατί δά τα έργα τους είναι γεμάτα από την πιο παιγνιδιαρική γάη, από το πιο λυτρωτικό γαμόγελο, από το πιο κομψό παιγνιδισμό, από την πιο λεπτή ειρωνεία. Τους έχουμε γνωρίσει ως τώρα στον τόπο μας σοβαρούς και συνοφρωμένους. Καιρός να βγάλουμε τη φριχτή αυτή μάσκα που τους φορέσαμε και νάρθουμε σ' έπαφή με τη γεμάτη ύγεια αλήθειά τους. Πώς θα το πετύχουμε; Ας μου επιτρέψουν οι άναγνώστες μου, να μιλήσω γι' αυτό στο έρχόμενο φύλλο.

μελιώσουμε τις ώραιότερες πίστες μας επάνω σ' άπράνταχτα θεμέλια. Τίποτα δεν μπορεί να μäs βοηθήσει σαν αυτό, ν' άπαλλαχτούμε από την έπιπολασιότητα μας κι' από την επιφανειακή μόρφωσή μας. Για να σταθεί όμως γόνιμη και δημιουργική ή έπαφή μας μαζύ τους, πρέπει ή γνωριμία μας — γιατί για γνωριμία πρόκειται κι' όχι για έπιστροφή—να γίνει όχι μέσα στη μολυσμένη ατμόσφαιρα των νεκροτομείων που προανάφερα, μά σ' ένα περιβάλλον όσο πιο ζωντανό, όσο πιο φωτεινό, όσο πιο αληθινό. Γιατί δά τα έργα τους είναι γεμάτα από την πιο παιγνιδιαρική γάη, από το πιο λυτρωτικό γαμόγελο, από το πιο κομψό παιγνιδισμό, από την πιο λεπτή ειρωνεία. Τους έχουμε γνωρίσει ως τώρα στον τόπο μας σοβαρούς και συνοφρωμένους. Καιρός να βγάλουμε τη φριχτή αυτή μάσκα που τους φορέσαμε και νάρθουμε σ' έπαφή με τη γεμάτη ύγεια αλήθειά τους. Πώς θα το πετύχουμε; Ας μου επιτρέψουν οι άναγνώστες μου, να μιλήσω γι' αυτό στο έρχόμενο φύλλο.

Δ ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΜΠΡΙΑΝ

Γάμος σπουδαιότερος από τον έρωτα...

Επίσημη βίβλος ένα εξαιρετικά διαφανισμένο...

Τον κριτικό, ήταν κι' ένα γράμμα της Μαρί Ντορβίλ...

Χέρσι. Τις καλύτερες επιτυχίες μου τις γνώρισα...

ΤΑ ΑΠΟΜΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΛΟΥΔ ΤΩΡΤΖ

Ποιά είναι η πιο ανθρώπινη ιδιότητα...

Μπορούσε να επιβάλλει την καλλιτεχνική του προσωπικότητα...

Αγαπητέ Έλση, Διάβασε με πολλή ενδιαφέρουσα...

Δεν έχω εξάλλου κομμάτι αντίληψη...

Φιλικά πάντα ΓΙΩΡΓΟΣ ΘΕΟΤΟΚΑΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ο Λέων Ντιντέν γράφει ένα πολύ ενδιαφέρον βιβλίο...

ΤΟ ΤΟΥΡΚΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Η Τουρκική Κυβέρνηση, συνεχίζοντας την αναδιοργανωτική της μέριμνα...

ΔΙΧΩΣ ΔΙΑΚΟΠΗ

Ο Ρασούλ Πουανόν, που, όπως είναι γνωστό...

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Στο Παρίσι, στο «Τρονκατέρι», λειτουργεί ένα περίφημο μουσείο...

7.000 ΘΡΑΪΚΑ

Σε μία πώληση βιβλίων και χειρογράφων...

ΜΗΝ ΕΧΕΤΕ ΙΔΕΕΣ

Πριν λίγες μέρες ένας νέος έφερε στον γνωστό Γάλλο συγγραφέα Ζωρζ Ντυμαί...

ΤΑ ΠΛΑΝΟΥΣΙΑ ΣΤΟ ΧΕΡΙ

Ανόμασε στα χειρόγραφα που συλλέχθηκαν...

ΑΓΟΡΑΖΕΤΕ ΤΩΝ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΝ "NEON ΚΟΣΜΟΝ"

Είναι η άρτιωτέρα, η πλέον ζωντανή εικονογραφημένη εβδομαδιαία...

ΤΙ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΕΤΑΙ

Οι κληρονόμοι του, ανοίγοντας τα βιβλία...

ΓΙΑ ΤΟΝ ΒΡΡΙΚΟ ΝΤΥΒΕΡΝΟΥΑ

Ο Άντρέ Ρανουά, ιδιαίτερος γραμματέας...

ΟΧΙ

Ο Ρενέ Μπεγκσάμιν, το νέο μέλος της Ακαδημίας...

ΤΑ ΚΡΑΝΙΑ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Σ' ένα ειδικό τμήμα έχουν έτοιμο τα κρανία...

ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Στον «Ελευθέρο Λόγο» της Αρτικής δημοσιογραφίας...

ΓΙΑΤΙ ΟΧΙ ΚΑΙ Ο Κ. Θ. ΤΣΟΥΤΣΙΝΟΣ;

Εβρον της λογοτεχνίας διασημοποιημένη...

ΕΠΙΒΕΒΗΜΟ ΑΝΑΦΕΡΟΜΑΙ

Ως υποψήφιος λογοτέχνης...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Εν Αθήναις 20η Ιουνίου 1938

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Εν Αθήναις 24η Ιουνίου 1938

εί φίλου μου. Ώστόσο, εποχή για τις πέποιθε εβρον...

της παρικής που μαζί της, όπως είπα...

Οι κληρονόμοι του, ανοίγοντας τα βιβλία...

Οι κληρονόμοι του, ανοίγοντας τα βιβλία...

Οι κληρονόμοι του, ανοίγοντας τα βιβλία...

Οι κληρονόμοι του, ανοίγοντας τα βιβλία...

Οι κληρονόμοι του, ανοίγοντας τα βιβλία...

Οι κληρονόμοι του, ανοίγοντας τα βιβλία...

Οι κληρονόμοι του, ανοίγοντας τα βιβλία...

Οι κληρονόμοι του, ανοίγοντας τα βιβλία...

ΤΟ ΞΕΝΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΤΟΥ ΖΑΝ ΚΑΣΣΟΥ

Στη Λωρραίν, μέσα από μιά άγρια και φουδραρχική έσχα, ή μονοφά-
τορία του κ, ντε Βαστίλ άπαγο-
πούσε ίσως έκαστ έργάτες, χωρίς
να όλογοιζόμεν τα παιδιά που τά
χορηγοποιούσαν για να μαζέουν
τις κομματιές κλωστές που τις
πετούσαν στα πλακάκια τ' άγοραστ-
ριού και κομιά φορά ακόμα για να
επιβλέψουν, όρθια, τό ξετύλιγμα τού
φάσματος στον άροαίο. Έτούτη
ή δουλειά ήταν δουλειά τού μικρού
Σάζλ : σ' αυτήν είχε μάθει τόσο
μακρυνή μπόρα νάνα ή μάρα, άκί-
οταν τ' άγοραστρί παύσει μιά φου-
ταστική όψη, όπου τό βουήτ τής
πάρτας και τό τρανήγομα των πλά-
μιών σάν να άποκοιμούνται κάπως
και να διαλύονται σάν μιά άτέλειωτη
βύλα, κ' όπου άρχίζει να ξεχύνει
κανένα τή δουραδιά των τοπιάν τό
φάσματος, τής άναπόης και τής
κλεισούρας.

Τήν ώρα εκείνη ή συνθήκη ριζώ-
νει βαθεία, τό πνεύμα, τά μάτια, ή
πλάτη, έχουν δώσει από τήν ώ-
σού, τον χειμώνα ιδίως, εκείνη ή ώρα
φτάνει από νωρίς, είναι κορδαίδη,
τό κελαρώσανει στό μακρυνό τ' ά-
πόγημα που πρέπει ακόμα να τό
ποφήσει και που δεν έχει τέλος :
κ' έτσι ξανάρχεται ή κορούση κ' έ-
ρπει ό Σάζλ για να ανταλλάξει ένα
είδος έσχα τ' άγοραστρί, ιδίως σ'
ένα μέρδι τ' άγοραστρί, ιδίως σ'
την ίδια στιγμή κτώσε τις γάστρες
της κυρά-φωραίας. Γιατί είναι ή
ιδιότητα τού άντρακού κορμού, έν-
σω ζει, να αντίστανει σ' ατή τή κίνη-
ση τού χρισού του, ακόμα κ' όταν
βαδίζει προς τό ίκρίμα. Ναι, τους
ό έχοτας πόδός τού καταϊμακώ-
νους, σε ότα-ότα είναι ή άγκαλιώση
τή δοκά τής καρμάνοιας, άπλω-
σαντε ύψιστά τήν όφθαλμόν και να
έξασταίησιν σ' αυτόν τόν άγκαλιώ-
σινό μιά πλάτα διαδοτική ένεργη-
κότητα. Ποιό δία τήν άμέτρητη κό-
ραση, που' όλον τόν άκόμη άδύνα-
το- τός τό έργολόγησμεν άδύσσο-
του, ό Σάζλ ένιωθε κάτι που έ-
παγε μέσα του σε όπισθήσασε ση-
μική τής μέρας, και για τήν έ-
σχαίση έργαστρί τήν ώρα που μιά
γυναίκα κορούσε είτε ήταν σ' ατή
μάζα έργάτρια, είτε, μ'όλη τή κα-
πί έρωταστική ή Μελανία, ή μικρή
συντρόφισσα τής ηλικίας του, έννια
χρονώ, που πειρατούσε σ' άγία κ-
τά γής, για να μιά νει τις κομμα-
τιές κλωστές. Τότε πρόβυλλε
ό πατέρας τού Σάζλ και, μ'από
βέγνα, βαρούσε τό παιδί του όπας
ότανε σφουφώση τήν αυγή πηγαί-
νωτας στό έρωταστικό. «Πατέρα, έ-
σύ θα μέ βροδάς και θα βράζει τις
φωές γιατρί δέ θέλω νάνα ό έπιστά-
της».

Έκείνος, ένόσω διακούσε ατή
ή κωμωδία, έκλυνε τό μάτι του με
θφοσ κάκώ κάτω απ' τή γούνη
τεαγιακά του. «Ο Σάζλ ένασκη-
νωται και ό πατέρας ξανάρχει τή
δουλειά του μορμυοιοζόντας. Κανε-
νας δέ σήκει τά μάτια. ή Μελανία
έκοιβε τήν πλάτη και τ' άκομαξ άνά-
μεσα στό ποδάρι των έργατιών και
των άγοραλιών.»

Μήπως όπηχε κάτι άλλο άνεί-
σα στον Σάζλ και τή Μελανία; Μπο-
ρούμε να πούμε ότι ό Σάζλ ήταν έ-
ρωτευμένος με τή Μελανία; Και βέ-
βαιά μπορούμε με τό πούμε. Κι ή
Μελανία με τον Σάζλ. Έρωτας ή-
ταν αυτό τό άγριο ασήμα που τούς
έφερε τον ένα δίπλα στον άλλο, στη
μια όρα τής άφαιρέσειή στο φάν,
μέσα στα άγρια χαρτάρια τής αλλής.
Έρωτας ήταν πάμ, ατή ή άπείρα-
στική λόπη που τόσο δυνατά έφορι-
γεν τον Σάζλ όταν ή Μελανία είχε
λιγώτερο φά άπ' αυτόν, έτσι που
δεν διάσταε να τής προσφέρει τό τέ-
ταρτο τού έννοσού μήλου του. Έκειλη
άραπέε τό κομμάτι με τό χέριος τής
πούχαν μορφοίσε καθώς σερνούσανε
χάμου, και τό δάγκωσι κ' έσήκεινε
τό μάτρε τής κάτω από τά μαστι-
σά-ένα βλεφάρά τής, προς τό μικρό
της φλο.

«Έκείνος χαμογελούσε : ήταν τό
μόνο χαμόγελο τής μακρυνής τού
μέρας, ένα χαμόγελο άδύνατο, έ-
ξαντλημένο, που τσαλάρωνε τήν ο-
στό από γνήσι μικροκοπή τού μοσφι.
Κατόπιν έρωτας ό πατέρας του και
τούς έδινε να πούν και ό δούδ του-
τά εύλογία κραστ απ' τό ίδιο μου-
ρο. Και τότε, που πολύ παρά πο-
... ήταν έρωτας αυτό που κούλωσε

ΤΑ ΔΙΧΩΣ ΗΛΙΚΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΜΕΤΑΦΡ. ΤΟΥ Κ. ΓΙΑΝΝΗ ΕΥΔΙΑ

γύλος Ροδόλφος. Και τί δεν θα έκανε
τότε για τό χατήρι τού Ροδόλφου,
και για τήν ευτυχία του! Ο Ροδόλ-
φος ήταν ένας τόσο έντυκωσικός π-
νόπτης! Η Δουλειά τού Σάζλ ήταν να
φανταστεί χιλιά δούδ κόλλα, τό ένα
πιο έπιβήδειο από τό άλλο, για να
ποδ βρήθειαι και να διεκωλονέει τις
άγαστες του.

«Γιά σκέψη, φίλε μου, τούλεγε ό
Ροδόλφος, είναι ή άραιοτέρη ανά-
μεσα στις άραιοτέρες κ' από τότε
που ξεμαρκαρήσασε σ' ατή τή χώρα
έγω τά μαυιά άνω κάτω γι' ατήν
ή Μελανία, απ' τή δική της ή μεριά.
Έξαισεί μιά άδύνατη πίστη κ' ά-
φοσίωση. Η δίδα ντε Βαστίλ έπαί-
νει στή σκηνή, άμνηλ και σε όλα έ-
λεια τό μεγάλο ύψος τού Ροδόλ-
φου και τών χαριτωμένων περιποή-
σεων τής καρμάνοιας τής Μελανίας.
Αυτή ή θεοφορούμενη νέα, ήζαιρε
σε τέτοιες περιστάσεις να δείχτει ά-
φάνταστα φιλόσοφη και παθητική,
ταίνωντας τό κορμί της και γύρι-
νωτας απ' όλες τις μεριές και ξε-
κοντώντας μέσα απ' τή σκιά του
κέρως τής έκθαμβωτικής χαραυγής τού
σώματος της. Τα μπιράσια της κ'
αυτή ήταν κομμένη από φως και
ή χαριτωμένη της φωνή είχε άφάντα-
στος τρόπος για να εισχωρήσει τό
τό βάθος τής ψυχής. Και πώς έκλε-
κ' έκανε μοναχή της αυτόν τόν μα-
κρυνό λυγερύνό όρρω, χωρίς τίποτα
πλάτα να φοβάται, πηδώντας τ' αλλάκια
όταν χροαίεσσαν και πηλωνώσας
με τις σοκωνίδες τά γυνιά της πό-
δια. Δεν είχε κανένα που να μο-
ρούσε να κλείσει μαζί του μιά συ-
νορία, κανένα που να τού δώσει
τό χέρι της, κανένα που να μοιρα-
ζόταν τον κόπο του, τό πόδος του,
τήν όρνη του. Δεν μπορούσε να
συγκρίνει τόν έννοσού της παρά μόνο
να τό χαρτάριος τής νύχτας, με τά
ζάα, με, τούς βραχυασημένους θρή-
νοσους που άκούωνται κομιά φορά
μέσα στή χειμερινή σιγαλιά, μ'ένα
σασό κοκκία πρσώμα, που πέντα
τους κινδυνέει να σκοτώσασιν και
που φυτρώουν απ' τή γής άκριβώς
έκεί ή στιγμή.»

«Ο κ, ντε Βαστίλ άγαπούσε τήν
κωμωδία. Και σκεπτόταν πως τήν-
άποσούσας, κ' απ' ατήν όρνη τής
καρδιάς και τά πνεύματα των έρ-
γατιών του και είδικά των παιδιών.
Σε ώμοιμένες γιορτάσμενες μέρες τ-
ότως να παίζου θεατρικά έργα πάνω
στη μικρή σκηνή που είχε φτιάξει
σε μιά γοάστρια τού πάργου του.
«Ο έδως έλεγε πως ή καλύτερη έκ-
πέκωλιμη που έκανε ήταν ή άπο-
κώληση τού τέλειου τού Σάζλ, και
τής Μελανίας. Δεν δύναντο παραστα-
ση που να μη τους χορηγοποιούσε
καθώς και ένα όλο παλληκάρια με-
γαλειώσως ήταν δεκατριών έτών
κατεσάσρα χρονών—και πού τον χέ-
γανε : μεγάλος Ροδόλφος. Αυτός εί-
χε πάντα για σύντροφω, στις κομω-
δίες, τήν ίδια τήν κόρη τού κ, ντε
Βαστίλ. Ο Ροδόλφος έπαζε πό-
λους στους όποιους έρωτεύονταν τήν
είδα ντε Βαστίλ, ό όμηρέτης του
ήταν ό μικρός Σάζλ, κ' έκείνος έ-
κανε κόρτε στην Μελανία, πού ήταν
ή καρμάνια τής δίδας ντε
Βαστίλ. Καθήμενος στήν
πρώτη σειρά των θεατών, ά
κ, ντε Βαστίλ, όλοκίνωσις
κάτω από τά γκριλά μαλλιά
του, άπολάμβανε τή δια-
σέβαση του, ενώ οι κύριοι
στον ό κορυές τής γευσιόιας,
γελώσας, ανταλλάζανε πα-
ρατηρήσεις. Στο βάθος
τής αίθουσας καθώνουσαν οι έρ-
γάτες τής φάμπρικας και οι
άνθρωποι τού χωριού που εί-
χαν έρθει να χεροκορή-
σασιν. Ήσαν τόσο μακρυνό,
ώστε οι ήθσοποιό δεν τους
αντικρούσαν. Δεν βλάπτε
παρά μόνο τόν κ, ντε Βαστίλ,
ότα κ' άλλα χανόντου-
σαν μέσα στο άφάρα μι-
σώτο των κερών. Άλλά
ποιν άπ' όλα έβλεπαν ό ένας
τόν άλλον και ό Σάζλ υπο-
ρούσε άμεσα να θασμάνει τή
γούρη τής Μελανίας κάτω
τό τήν άμφοίση της. Κι τ'
διδος άσάσασεσας πέρα γ' α-
τούς έδινε να πούν και ό δούδ του-
τά εύλογία κραστ απ' τό ίδιο μου-
ρο. Και τότε, που πολύ παρά πο-
... ήταν έρωτας αυτό που κούλωσε

όντομο φιλέ... Κι' άλλο φιλέ... Τού-
τη τή φορά πάει πολύ. **Ωστόσο...**
Ναι, με τό δικό του μπορεί να πέ-
σει θά γίνει ό έντυκωσέρος των άν-
θρώπων. Γιατί ατή ή προσμονή,
ή άγάπη και ή ήχο — που ακόμα έ-
μει μέσα στον άέρα — τον έλεσον
πυδ τώρα μολέ τις έπέρφερε, ατή
ή μορφή που έμεινε, σάν μιά κορ-
δέλλα κρεμασμένη ανά φάτα τής
σκήνης που μοιάζουν σάν άστέρια,
δλ' αυτά μπορούν να κάνουν ένα
άνθρωπο, τον έντυκωσέρο τού κό-
σμου. Μέσα στήν αίθουσα οι θεατές
ταίνόντουσαν πάνω στα καθίσματα
τους και δριλάνωνε προς αυτά τά δύο
παιδιά ήταν τρέλλα, όλοσίδωλο
τρέλλα. Ο κ, ντε Βαστίλ, κοκκα-
μένος, χαροτώσας δείξει κ' άρτε-
ρα με τό χαμόγελο στό στόμα. Πά
μπορούσε να φανταστεί κανένας ός
μια τήν σβδόμα και τις μακρυνές
δρες τού άγοραστριού σκεφτόντου-
σαν αυτές τις γιορτές και άδύνα-
ποιν, περιμάνε τό γυρισμό τους. Τί-
ποτα απ' αυτά. Και τόσο δεν έχο-
ρικαν καθόλου τήν τόσο σκληρή ζωή
τους τις μέρες τού άγοραστριού,
πώς τά θασμάνουσες στιγμές όπου, πά-
νω στή σκηνή τού θεάτρου, βράζει
μαγεμένους μελωδίες. Για παρά-
ντα, αυτές τις στιγμές δεν τίς τάρα-
ξή ή σκέψη τής αμυήσινής μέρας και
τό έξόλου που θά πρόαγε μπιράσι
στούς άργαλειούς. Άν ατή ή ά-
πίσθη, αμφοφόρη φωνή τή σκεπτε-
ρή, όπήρε κάπου, ήταν ίσως μονέ-
νη μ'από τό μαυλό τού κ, ντε Βαστί-
λ. Η σκιά του θά μπορούσε να πέ-
ι, τί όπηφερε γι' αυτό. Θά μπορούσε
να μιά πέ ακόμα πώς έκένους, ενώ
παύζοντα ή κωμωδία, ένιωθε με
φρίνη, πως λίγα λεπτά ποδ ύστερα,
ό Σάζλ, ό μεγάλος Ροδόλφος, ή
Μελανία, θα ξανάβρικοιαιε τό σκο-
πίο τους σπυτικό και τήν άπείλη
τής βροαίσεσας που ένασκήζει. Μα
μόνον ή σκιά του θά μπορούσε : εν
μιάς έμπεστούσι τήν ύπαρξη αυτών
των σπυτικοτών.

Γιατί τό πρσώμο τού κ, ντε Βαστί-
λ δεν έκδηλώνει καμιά ανγκινή
ένώσω διαρκούς τό θέμα, χα-
μογελώσας, μόνος, στις όμορφες πε-
ρποές και στις ένυμένες έπικορπίες
και φανόταν σάν να άπολάμβανε
με άόλυτη ήρεμία τό έργο παί-
ζου των νεαρών ήθσοποιών. Φανόταν
έλατριωμένος να βιάσει τήν κόρη
του άνάσμοσος, γιατί ήταν καλύτε-
ρο μ'από όλα τα άλλα κατό απ' τό
κοκκινώσι, γιατί έτοιμαζόταν μιά
μεγάλη σκηνή σκευητή και συντα-
ρακτική. «Ασε μάρα», έλεγε ό ά-
φέντης, λακωνικά. «Ο Σάζλ ένα-
γούρισε στό παρασκήνιο : έτοιμαζό-
ταν και γι' αυτόν μιά έρωτική σκη-
νή, γιατί τις γλυκοκοιμώσμενες τ-
όν άφέντας τις διεδοχόσαν οι γλυκο-
κοιμώσμενες τών ύπνετών. Και τότε
έμφανίζονταν ξανά πάνω στή σκηνή
ό και τή Μελανία και τής έκανε
ένα σαρώ παρήγομα δχι άλλωστε,
κ' αλληθωξί : Μα τότε θάσωνα ό ε-
δύσερος των άνθρώπων! — Τρέλα-
θήκατε ; Δεν σάς είπα τίποτα που να
μπορεί να σας κάνει να πιστέψετε...

— «Ελα, έλα! Άκούσα πολύ καλά
και έέρω τή γυναικία κορδαί.
— Τότώς... Και βέγεται ένα πολύ
κλωστές που όδων έκγκατασφάξει κεί
χάμου, έχτελοσε ατή τή
λειτούργια τό ίδιο, με μεγα-
λή προσοχή και χωρίς τήν
παρασυρή φάρημάδα, χωρίς
να συλλογιόται έκείνα
τά παραύθια που σκρότου-
σαν συνήθως τά μικρά κορι-
τσάκια. Τό ίδιο πάλι κ' ό
μικρός Σάζλ: όλα ήταν ίσα
μπρος στα μάτια του και δεν
έκανε καμιά διακρίση ανά-
μεσα στις διάφορες στιγμές
της ζωής του, ούτε άκού-
σι κ' άνάσασα στή σκληρή μέ-
ρα και στή ένεργητική νό-
κη. Μέσα σ' όλο αυτό τό
μονοκόμωτο χρόνο δεν ύ-
πάρχαν για τον Σάζλ παρά
μόνο δύο παράξενα φωτισμέ-
νες στιγμές που φ'ήνεσι κάτι
καυούργιο μέσα του : ήταν
όταν άκούματες πάνω στο
μοσβέτο τού άργαλειού και
τόν έπασε ένα περιέσωσις
και φλογερός άντρίκωσις πό-
θος. Κι' ακόμα όταν, έξαι-
σέταιμένος από τή κορούση,
φοβόταν μπό άντικρούσει
σχηκωμένη β'ργα τού έπιστά-
του.

Κι' άλλο φιλέ... Τού-
τη τή φορά πάει πολύ. **Ωστόσο...**
Ναι, με τό δικό του μπορεί να πέ-
σει θά γίνει ό έντυκωσέρος των άν-
θρώπων. Γιατί ατή ή προσμονή,
ή άγάπη και ή ήχο — που ακόμα έ-
μει μέσα στον άέρα — τον έλεσον
πυδ τώρα μολέ τις έπέρφερε, ατή
ή μορφή που έμεινε, σάν μιά κορ-
δέλλα κρεμασμένη ανά φάτα τής
σκήνης που μοιάζουν σάν άστέρια,
δλ' αυτά μπορούν να κάνουν ένα
άνθρωπο, τον έντυκωσέρο τού κό-
σμου. Μέσα στήν αίθουσα οι θεατές
ταίνόντουσαν πάνω στα καθίσματα
τους και δριλάνωνε προς αυτά τά δύο
παιδιά ήταν τρέλλα, όλοσίδωλο
τρέλλα. Ο κ, ντε Βαστίλ, κοκκα-
μένος, χαροτώσας δείξει κ' άρτε-
ρα με τό χαμόγελο στό στόμα. Πά
μπορούσε να φανταστεί κανένας ός
μια τήν σβδόμα και τις μακρυνές
δρες τού άγοραστριού σκεφτόντου-
σαν αυτές τις γιορτές και άδύνα-
ποιν, περιμάνε τό γυρισμό τους. Τί-
ποτα απ' αυτά. Και τόσο δεν έχο-
ρικαν καθόλου τήν τόσο σκληρή ζωή
τους τις μέρες τού άγοραστριού,
πώς τά θασμάνουσες στιγμές όπου, πά-
νω στή σκηνή τού θεάτρου, βράζει
μαγεμένους μελωδίες. Για παρά-
ντα, αυτές τις στιγμές δεν τίς τάρα-
ξή ή σκέψη τής αμυήσινής μέρας και
τό έξόλου που θά πρόαγε μπιράσι
στούς άργαλειούς. Άν ατή ή ά-
πίσθη, αμφοφόρη φωνή τή σκεπτε-
ρή, όπήρε κάπου, ήταν ίσως μονέ-
νη μ'από τό μαυλό τού κ, ντε Βαστί-
λ. Η σκιά του θά μπορούσε να πέ-
ι, τί όπηφερε γι' αυτό. Θά μπορούσε
να μιά πέ ακόμα πώς έκένους, ενώ
παύζοντα ή κωμωδία, ένιωθε με
φρίνη, πως λίγα λεπτά ποδ ύστερα,
ό Σάζλ, ό μεγάλος Ροδόλφος, ή
Μελανία, θα ξανάβρικοιαιε τό σκο-
πίο τους σπυτικό και τήν άπείλη
τής βροαίσεσας που ένασκήζει. Μα
μόνον ή σκιά του θά μπορούσε : εν
μιάς έμπεστούσι τήν ύπαρξη αυτών
των σπυτικοτών.

«Έν έρίσμε θ' άκοιμώσασιν τό μωρό
του, τον είδοποιούσε για τόν κίνδυ-
νο γύριζε τά μάτια του προς τόν
πατέρα του, όπως καταλόβαινε
τ' έκκλήση κ' έργόταν ό ίδιος να
σημειώνησι οι δούδ τους.
«Ετα ζώσαν αυτά τά παιδιά, χω-
ρίς ν' άπαλωθώσαν τήν άγορία τής
γιορτής. Όταν τέλειωσι ή κωμωδία
κ' ή αίθουσα γυδόνταν πύ κήρη
και σκευητή, δία ατή ή άμφοφορή
και διακώληση, χωρίς να τή νοκούσαν
άλλάει. Οι θεατές ή ή σκιά του κ,
ντε Βαστίλ μπορούσαν τότε να δ-
νωσαν ποδ άπόσασεσας με τήν ά-
μφοφορή μέλαγχολία, πού θόχαν
ένιωσέται για πάντα στή χώρα όπου
τούς είχε φέρει ή τόχη, θά κρατού-
σαν τα μαγεμένα κοστούμια τους
και πίσω απ' τή σκηνή, στα παρα-
σκήνια, θα γλεντούσαν τρέλλα κ'
θα έξολοκώθουσαν να πέντα ύπνε-
σας στό φάτα, αθήρια λωγία. Η μι-
πας θά πηγαύσαν (άναρωτιόντου-
σαν) να χοριστούν απ' τά φερά
τους και με πίκρα να πένουν ξανά
μέσα σε μιά άφορητή πραγματ-
σία. Θα κοσμούσαν β'ργα, άν
έξερσαν πως αυτά τά ζητήματα ήσαν
όλοσάμια άγνωστα στα παιδιά. Κι
έν είχαν τήν έπινοήσιν τό πρσώ τήν
πρηγορία να πούν μέσα στό άρ-
γοαστρί, πόσο μεγάλω θάταν ή έκ-
πλήξη τους καθώς δεν τ' άπείρη-
ζαν ούτε από τό θρόσμο του χρεο-
στίδου δίδου! Σκόβουσας στη Μελα-
νία θά τής έλεγον: «Τι φάγιεις αυ-
τό; Ένα κομμάτι κλωστή; Είναι
όστος. Όχι, πάρε τούτη πρώτα: εί-
ναι βασιλόσκια, ντυμένη με μάρ,
παρούσαν μόνη τής άνάσμεσς σ' αυτά
τά δύο πλακάκια. Έκει πάρα έννα
μιά παρούσαν όλοκίνωσις, κρημ-
νί ή μέσα στα στάγους. Αυτή ή μω-
διά τής σκηνής, είναι ή μωριά του
κάμπου, δεν είναι έτσι; Κι' ό κά-
μπος αυτός είναι μεγάλος: σε λίγους
όχθεις φτάσε στήν άλλη άκρη, που
άρχίζει τό δάσος και τότε πιά θα μά-
ζώσεσας μπιράσι». Μα τότε ή μικρή
θα τους κώτρεσε, όπως κωπύσαν ό
δύσσο που παρούσαν. Γιατί ή
Μελανία δεν παρούσαν. Η άλάτη
τής μιας αγάσας, κάθοντα στην
δία. Οι άσασωσις τ' άναρωτιόντου-
σαν ακόμα πώς είναι δυνατά τ' όσην
όρα να παίζει τό ίδιο παιδί: είναι
να συγκρατήσουν τήν προσοχή σου
που τίποτ' άλλο δε ζητείε, παρά να
πετάξει μακριά μήπως δεν πρέπει
να πλώσει μωρος; Αυτό τό τεγα-
νοσά ήταν όλοσάμια περικό τή
Μελανία που, κλεισμένη μέσα στο
άγοραστρί δεκατέσσερες ώρες τής
ήμέρας για να μαζέψει κομματιές
κλωστές, δεν είχε ανάγκη να
φανταζόται πως τά πρώτα μπι-
ρούσαν με μοιάσει με κάτι διαφο-
ρετικό απ' τώ, τίς ήταν πραγματικά.

Τά παιδιά δεν ύπέφεραν παρά μόνο
από τή φερα που είχαν έπιβί-
θει στο μικρό τους κορμί. Και πρέ-
πει περισσότερο να λυποώσασιν α-
π' ατά πλάσματα, γιατί τίποτα δεν
σ' έξοκείσε πού ποδ τήν καρδιά
από τήν ίδια μιά άπίσθη, όπας
γίνεται έπιμνημό και όταν ό έξοτε-
ρος κόσμος τήν άνασπασταίει άδύ-
σσο στο μυαλό σου. Και βέβαια,
όπ' ατή τήν ίδια άτα πέδων ό κ,
ντε Βαστίλ. Η έννοση που χε
μοιυρηθει μέσα του ήταν παρά πο-
λύ δυνατή και τόν έκανε να σκαίσει.
Μιά σμφόρηση τών έρρες στήν
λυθόρια του. Ξεφύσοσε με τή μορ-
φή του μελανισμένη, με τό μάτια
έξασπρισμένο, με τήν πριμειή του
γιάδωσι που κρημένον, ενώ πέντα
στή σκηνή ή κόρη του, που άκρως
τότε ό μεγάλος Ροδόλφος, τής κά-
λοσσε τό χέρι, άρτεσσε να βράξει
πνησισμα, έκδ ό Ροδόλφος έμεινε
με τό χέρι σηκωμένο, με τό κωπύμι-
νό κομμένο στή μ.ση κ' ό Σάζλ κ'
ή Μελανία άναρωτιόντουσαν τί
στάσι έπείρε να κρατήσουν. Έπείρε
να παίξουν τή δική τους σκηνή ή να
έγκαταλείψουν τά κοστούμια τους
και να έπιστρέψουν στή φάμπρική.
«Έπασε ή αλλόλα και γιά τά στιγμή
έγιναν δία άνω-κάτω.

Έσάφρε πάλι ή τάξη με τήν κη-
δεία τού κ, ντε Βαστίλ, πού ήταν
μά μετετ' έτέλια όργανωμένη. Τό
παιό έλο: οι έργάτες, οι γυναικίαι
και τά παιδιά, παρευοθήσαν στή λει-
τούργια κ' άκολούθησαν ή νεκρική
κοπή ως τό νεκροταφείο. Έχον
[ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛΙΔΑ 15]

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

ΜΙΑ ΓΙΟΡΤΗ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΜΕΡΙΚΗ

Η ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΩΝ ΔΙΠΛΩΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΦΗΜΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΤΟΥ ΓΑΙΝΑ

ΤΟΥ Κ. ΜΙΧΑΝΑ ΠΟΛΙΤΗ

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ, 23(6)38.

«Ο Ιούνιος είναι ό μήνας των
άριστοκρατικών γάμων και των
σοκολικών τελετών στήν Άμερι-
κη. Και τά δύο γεγονότα παί-
ρουν μεγάλη σημασία στή ζωή
τότου, γιατί ένα καινούργιο
ερατηματικό άνοιγεται στούς γι-
λάδες νέους που βγαίνουν από
χρονό απ' τά Γυμνάσια και Παι-
νεπιστήμια ή στούς άλλους που
πρόκειται να θεοούν, για πάντα
ή προσωρινά με μιάν ύπαρξη τού
αντίθετου φώλου.»

«Η τυγεώτερη «Νύφη τού Ψι-
νύος» φετός θεωρείται ή Μίς
Κλάρκ που παντρεύτηκε μερικές
μέρες πριν τον νεώτερο γιού τού
προέδρου Ροδβέλτ. Σάν πόσες
«Αμερικανίδες να τή ζηλεύουν,
που άνηκει σήμερα στην πρώτη
οικογένεια των Ήνωμένων Πολι-
τείων.»

«Άλλά και οι σοκολικές τελετές
δεν παύουν μικρότερο ρόλο στή
κοινωνική ζωή εδώ, αφού καταν-
τά ένας πρεσβυτήσι των Ήνωμέ-
νων Πολιτειών ν' άφήνει τό Λοι-
δίνο και να έλθει στή Νέα Υόρ-
κ για να παρευρεθεί στή τελε-
τή τού Πανεπιστημίου τού Χάρ-
βερν, με τό όποιον άποφοίτου-
σε φέτος ό γιός του.»

«Δεν έρίσμε όμως εν και κατά
πέντα ή στίμηση τής άπονομής
τούδ διπλώματος στον νεκρό Κέν-
νετυ, ήταν μιά στίμηση και
μόνο, ή άν λόγου ύψηλώτερη και
πύ πολύτιμη διάκωμιατική έ-
κανον τόν άντιπρόσωπο τής Α-
μερικης στο Λονδίνο να διατε-
σει τόν Άτλαντικό με τό ταχύ-
τερο βοαπύ τής γραμμής.»

«Ας άφήσομε τήν πολιτική
και τούς ύπολογισμούς τής κατά
μέρος κ' ός μιλήσομε για μιά
γιορτή των γραμματιών που δ-
θηκε γδες στο άγοραστριο Πανε-
πιστήμιο των Ήνωμένων Πολιτει-
ών, στο περίφημο Jale University
στό Νιού Χάρθεν τής Πολιτει-
ας τής Κοννεκτικώτης, όπου για
πρώτη φορά διεδύγησαν έπιστη-
μα τό γραμματίσα στή Νέα Υο-
γλία. Τό Πανεπιστήμιο τού Γαί-
νλ γιόρτασε φέτος, στις 22 Ίου-
νίου, τήν 237η επέτειο και 499
τελειόφοιτοι πήσαν τά διπλώμα-
τά τους μπρος σε 3000 θεατές που
κυριολεκτικά έλωσαν απ' τήν
μέρι άποφύξιας ύγρη ζέση του
έδώ και μερικές μέρες έχει πέ-
σει στή Νέα Υόρκη και τις γει-
τονικές τής πολιτείες.»

«Ασφαλώς θα άναρωτιόνται οι
άναγνώστες μου τί σημασία έχει
γι' αυτούς ή τελετή; Έτσι κ' έ-
νόστο ιστορικό Πανεπιστήμιο σάν
τό Jale. Και όμως, ή φετεινή τε-
λετή (Commencement) Exercises,
ώπως ονομάζουν οι Αμερικανοί,
τήν άπονομή των διπλωμάτων,
γιατρί ά ρ γ έ ζ ε ν ά να στά-
μιο για τούς άποφοίτους), είχε
διεθνή σημασία, γιατί δίπλα
στούς 499 τελειόφοιτους πήσαν
διπλώματα και 11 φυσιονομίες,
μερικές απ' τις όπιεις έχουν έ-
καταστάσει τά όρια τής πατριδας
και βιογράφε, άγαπητέ διηγη-
ματουράφε, διακεκριμένη δημό-
σιος ύπνερα, που είσαι έστρα-
φος σάν τόν «Ρίτσαρον Χάινγερ»
και αξίωλοπτος σάν τόν «Μίσερ
Σταντφάστ» (κι' ό δού ήρωας
ήταν ό Γουώλτερ Έλιος Ντίονση,
τόν όποιον προσφώνησε ό Πρύτα-
νη Δρ Σέβιμουρ με τ' άκόλουθα
λόγια : «Γουώλτερ Έλιος Ντί-
ονση, δημιουργή μου καινούργι-
ας γλώσσας τής Τέχνης που έ-
νει φέρει τή γαρά τού άκράτητου
γέλιου σ' έκποτυμμία κόσμου,
και πού άγγίζοντας τήν καρδιά
τής άναρωπώτητας, δίχως διά-
κριση φυλών, γρησήμενε για πρέ-
σβος τής διεθνοδς κολής θάλη-
σης, τό Πανεπιστήμιο τού Γαίηλ

σου δίνει τό δίπλωμα αυτό τού
Γενικού Κυβερνήτης τού Κανα-
δά, τό καλύτερος τρόπος για
τούς Αμερικένους και τούς
Βρετανόους να καταλάβουν ό έ-
νας τόν άλλον είναι όχι τόσο α-
νάλωντας τά συνασπώματα και
τις συγκινήσεις τους, όσο φκί-
λωντας πράγματα μαζί, μ'άλλα
λόγια με τήν αμοιβαία συνασγ-
σία. Θά ήθελα να σας πω ένα
πράμα σήμερα, και να σας τό
πώ μ' όλη τή δύναμη τής έξου-
λόγησις μιάς πίστης. Έ άκού-
σετε πολλούς ανθρώπους να έπα-
ναλώθουν εδώ ή έπίσης απ' τήν
άλλη μεριά τού Άτλαντικού, πώς
ό σημερινό μας δεν είναι
σάν τους πρόγονούς τους, πως
δεν έχουν τήν τόλημ και τό θάρ-
ρος τους, πως τούς λείπει τό
πνεύμα των παλιών πρωτοπό-
ρων, ή άγάπη για τήν περιπέ-
τεια. Έγω τήν γειταιοθήσιν πώς ή
ιδέα ατή είναι όλοσάμια στρα-
βή. Πιστεύω πως ή νεολαία που
κόλλετο ήταν καλύτερη, του-
λάστο ή νεολαία που γνώρισα
στη Μεγάλη Βρετανία, στον
Καναδά και στις Ήνωμένες Πολι-
τείες.»

«Θά ήταν μιά κοινοταπία να έ-
πικολαβώ πως ζώμε σε μιά δύ-
σκολη έποχή, σ' έναν δύσκολο
κόσμο. Όπως τήν άλλο, ή ζωή
σημέρα δεν είναι άλλο από μιά
παλή άνασταξή τού πνεύμα τής
εθνήμας και συμπονας, όπας
έλα τα τις έκδηλώσει ό συνά-
δελφος μου Γουώλτερ Ντίονση,
απ' τή μιά μεριά, και τών σκο-
πέλων έκείνων ανθρώπων απ' τήν
άλλη μεριά τού άτλαντικού, όπας
πυδ έλα τούς ιδεολογίους τους.
Άλλά, κ' όσον ήμεις, ό κόσμος σ-
τός είναι ένας έκατερικά ένδια-
φέρων κόσμος. Ένας τελεϊοφο-
ρος τού Γαίηλ που άρχίζει σημέ-
ρα τό σταθό του, στό έμπόριο ή
σε κανένα έλεεθερο έπαγύγια,
έχει καθήκον να κάνει ότι μπο-
ρεί να να διατηρηθεί ό λεπτός
κόσμος τής εθνήμας συμβίβα-
σμός πού δεν όνομώζει πολι-
τισμό, και να μην άφήσει να τόν
παρσάρουν οι πολυκάριβες κα-
ποσταρπητικές δυναμεις. Ποίει
να δείξει πως ό μέθοδος τής ό-
πομονής είναι πύ άποδοκωματι-
σμός από κάθε βιαικό μέσο.»

«Αλέξιος που μερικά χρόνια θα
έβαρουνταν κοινοταπία, σήμερα
έγιναν σκεπτή τής ζωής, σταμο-
φοφες, περιπέτειες. Κι αν ένας
τελειόφοιτος τού Γαίηλ άφισώ-
ρει τή ζωή του για τήν αναστή-
σις κάποιου είδους γνώσης, δεν
κάνει μονάχα ένα έργο μεγάλης
κοινωνικής σημασίας, αλλά έ-
γκαισάει μιά ζωή άνάσπας πε-
ρίπτειας. Ποτές δεν έξρει πύ
πλαγιόνο μονοπάτι των έρευνών
του μπορεί να τού άνοιξει τόν
δρόμιο για άνακαλίψει κοσμοί-
στοιχικές σημασίας.»

«Μάλιστα κύριοι, έγα τή γνώ-
μη πως μπορούμε να πομμε στούς
νέους μας ότι έχουν να έκπλη-
ρωσουν καθήκοντα δυσκολότερα
απ' έκείνα που είχαν ν' άντικρύ-
σουν οι πρόγονούς τους, πως έχουν

Ο ΣΟΜΑΛΗΣ

ΤΟΥ Α. ΠΡΑΣΙΝΟΥ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΟΥ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ

Σομάλης, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη που πάει στο...

δανε τα μεγάλα της σκοτεινά μάτια... Κάθε στιγμή ξεκολλούσε κι έπεφτε από μαρμαίνο φύλλο κ' η σολοχή του Σομάλη έσπινε στην όλη...

χες έντρομα, γουρλωμένα, κ' ύστερα τα δάχτυλα... λυγμένα και μαύρα στις άκρες... Πόσος ποτέ θα πει τι γίνεται μέσα...

δαν τα πάντα σηκώνονται έναντα στα χέρια... Βλαστήσεις σε κάτι, που δεν μπορεί να 'απαρηγορηθεί η ψυχή του...

στα χέρια μιας τυχής, βλαστήσεις σε κάτι... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη που πάει στο...

Η Κασομάλη κοιμόταν τώρα βαθεία... Η Βασιλική σηκώθηκε χωρίς θόρυβο...

Τα μαστούς της είχαν περσεί. Που και που το στομάχι του άδειου έπαινα στο τζάκι...

μοναδική ιστορία, τη δική του ψυχή, καταπονημένη για πάντα στη νύχτα και τη βουβαλαία...

Η Σομάλη κρατούσε πάντα στην άγκυρά του το άδικο άποκοιμημένο κορμί... Στο δικό του στήθος άνοιχε...

Ένας μαλακός μικρός θόρυβος έκοψε τη συλλογή του Σομάλη... Γύρισε κ' είδε...

Κατά τα εφημερόματα η άρρωστη έζησεν... Άναρχοί έδωκαν λίγο με κόπο μεγάλο...

Η Σομάλη έβλεπε από το κρημνισμένο μάτι... Η βροχή έπαιζε από το κεραμιδιώδες δάπεδο...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Μία φωνή βγήκε, περασμένη, ένταφα κιάλας... Τα δύο... φωνάζαν... φωνάζανε και κλάναν...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Το παλαιοί βρήκανε καταφύγιο στην άγκαλιά του πατέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

ΜΑΣΚΑ ΚΑΙ ΨΥΧΗ

[ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ]

Ο ΧΟΡΟΣ ΣΤΟ ΠΑΛΑΤΙ

Στο παλάτι η ζωή δεν ήταν και τόσο διασκεδαστική... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

κοιμημένα, μου είπε... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

ΟΤΑΝ ΗΜΟΥΝ ΜΙΚΡΟΣ

Όταν ήμουν πολύ μικρός, στο σχολείο του γωριού μου έμαθα να ποιήματα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

έφευγαν από το γωριό και γαντώντουσαν όλη την ημέρα... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

ΜΕΣΑ ΣΤΟΥΣ ΕΠΙΛΕΚΤΟΥΣ

Πώς υπάρχουν άνθρωποι που σκέπτονται και πασκίζουν για το γενικό καλό... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Η ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΓΚΟΡΚΥ

Ο άνθρωπος που εξάσκησε πάνω μου... Η Σομάλη, ύστερα από μία κυριακάτικη έκδρομη...

Μια μέρα βγήκα από το γωριό...

Όταν ήμουν πολύ μικρός, στο σχολείο του γωριού μου έμαθα να ποιήματα...

Όταν άνοήτος έβασα σε έναν γαλλικό πολιτευτή...

Όταν, το 1896, τραγουδήσα στην έκθεση του Νίζνι...

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Δέχεται καταθέσεις: ΤΑ ΙΕΥΘΗΡΙΑ προς 3 3/4 % μέχρι δραχμών 125.000... ΟΡΘΕΣ προς 3 %... ΠΡΟΦΩΣΜΙΑΣ προς 3 1/2 % - 4 1/2 %...

Ο ΓΑΛΛΙΣΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

Πώς η ζωή μπορεί να αλλάξει, πως μπορεί να γίνει όμορφότερη, δικαιοτέρα, δεν μου περνούσε...

ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗΣ Α.Ε.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΤΗΜΜΑ - ΒΙΒΛΙΟΠΛΕΙΟΝ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦ. ΤΗ. ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΔΑΚΗΣ Α.Ε.

Table with columns for book titles and prices. Includes titles like 'ΝΕΑ ΔΑΝΕΙΣΤΙΚΗ', 'ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ', 'ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ Κωνσταντίνου και Δημοσθένους Οικονομικής'.

Ο Πρίδωνος, με την οικογένειά του και με φίλους στη Ναυαία. (1934)

Η ΕΚΘΕΣΗ ΤΩΝ ΙΡΑΝΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ ΠΑΡΙΣΙΟΥ

ΤΟ ΖURGIS BALTRUSAITIS

Λίγες εκθέσεις έχουν πίσω τους έναν ορίζοντα τόσο πλατύ, όσο η έκθεση των Ιρανικών τεχνών, στην Εθνική Βιβλιοθήκη. Μας κάνει κατά έναν τρόπο να παρακολουθήσουμε τον αγώνα ενάντια στην εξάπλωση του ελλητισμού και το ζύπνημα των δυνατών τοπικών παραδόσεων. "Επειτ' από τις εκστρατείες του Μ. Αλεξάνδρου στην Ασία, οι μεγάλοι ανατολικοί πολιτισμοί παρακμάζουν. Οι εστίες τους — Σουσα, Περσέπολη, Βαβυλώνα — έχουν κυριευτεί ή πυρποληθεί. Αντίκρου στα παλάτια τους υψώνονται τώρα αρχαία θέατρα" δίπλα στους ιουστριακούς φτερωτούς ιππείς, μακριές συνοδείες μαριμαρωμένες σε Ίερη άκινήσια ή παράφορες γιγαντομαχίες βλοζωώδικες θεότητες, παρουσιάζουν τις νίκες, τους θεούς του Ολύμπου, τους σατύρους. Ο εξελληνισμός έρχεται μαζί με τους Σελευκίδες. Καινούργιες πολιτείες ιδρύονται στο όροπέδιο του Ιράν και του Τίγρη. Μά προπαντός οι άποικίες εισάγουν μία τέχνη απαρμόσια. Η μεταμόρφωση δεν είναι παρά φαινομενική. Το χιλιετηριακό κεφάλαιο μένει ανέπαφο, μολονότι υποτάσσεται στην αδράνεια. Όταν μία δλόκληρη σειρά αντιδράσεων έπακολουθεί. Με τους Πάρθους (255 π. Χ. — 266 μ. Χ.) ή Ανατολή επιτίθεται στη Δύση.

Με τους Σασανίδες πραγματοποιείται η επίστροφή ενός αρχαίου κόσμου γεμάτου μύθους, παραδόσεις, αναμνήσεις. Στα 227 ο Άρτεσιρ ανάγορεύεται βασιλεύς των Βασιλέων. Ο γυιός του ο Σαπούρ προξενεί στους Ρωμαίους σοβαρές ήττες. Ο αυτοκράτορας Ιοβιανός αφήνει στους Ιρανούς τη Μεσοποταμία. "Υστερ' από μία περίοδο καταστολής, η έθνική αναγέννηση ξεσπάει με σφοδρότητα. Ξεπετιέται όχι μόνο η Ανατολή των Αχαιμενιδών, αλλά μία Ασία πιά άπέραντη και περισσότερο ένωμένη.

Η άρχιτεκτονική, οι πολυέζοδες τέχνες, η γλυπτική, η κεραμική αλλάζουν δλωσιόλου μορφή. Τά μεγάλα σύνολα, οι πολιτείες, τα παλάτια βρίσκονται προπάντων στο λίκνο των Σασανιδών, στην περιοχή του Φάρ και του Έλάμ, στο άγρονο όροπέδιο που υψώνεται σχεδόν απότομα πιά πάνω από τον Περσικό κόλπο κι ίσαμε τα βουνά του Ζάγγου, τέλος στις καταχτημένες χώρες του Τίγρη. Αντί των έλληνοισλαμικών οικοδομημάτων με κολώνες, των σκεπασμένων ελαφρά, όρθώνονται όγκοι στερεοί και γεμάτοι, συνδυασμοί θόλων, τοίχων και τόξων, αιώνιες μορφές της Ασίας, τελειοποιημένες και έπαυξημένες. Τά ανάκτορα του Κτησιφώντος προμηθύνει και ξεπερνάνε τά οικοδομήματα των νεώτερων μηχανικών. Αντί της έλληνορωμαϊκής πλαστικής, όπου όλα κυριαρχούνται από την αναζήτηση μιας άρμονίας ζωντανής και ενός ανθρώπινου κανόνα, θρονιάζονται στα σπλάχνα τά ίδια των βουνών γιγαντιαίες συνθέσεις, όπου ξαναπαρουσιάζονται οι παλιοί νόμοι, η συμμετρία, η μετωπικότητα, οι πολυπρόσωπες άκολουθίες, οι ζωηφόροι, τά έπιθετά πρόσωπα. Μία δύναμη μνημειακή, από καιρό εξαφανισμένη, πλημμυρίζει αυτούς τους φοβερούς όγκους, που οά να μεγαλώνει και τό βάρος τους. Στη χρυσοχοϊκή και στη μικροτεχνία εισορημά με δύναμη μία άγνωστη ζωή. Αντί μυθολογικών σκηνών και κουσκων, αντικειμένων, ξαναζωντανεύονται με έναν άγριο πλούτο έποποιίες του κυνηγιού, μάχες, μυθικά τέρατα, ο δικέφαλος άητός, ζώα με διπλό κορμί κι ένα κεφάλι, άλλα που διασταυρώνονται και συμπλέκονται, όλος ο κόσμος των αρχαίων παραμυθιδών. Αντί της όργανικής ίσορροπίας ξαναβρίσκει κανείς έδω ένα σκελετό άφηρημένων γραμμών, που τις έξουσιάζει και τις όποκινεί.

Τίποτε δεν είναι τόσο αντίθετο πρός τό κλασσικό πνεύμα!

όσο αυτές οι μοναδικές μορφές. Οι άρχές τους είναι πιά σύνθετες από μίαν άπλή αντίδραση ενάντια στον έλλητισμό. Το Ιράν, μόλις ήρθε σ' έπαφή με τους μεγάλους πολιτισμούς, όφελήθηκε από τά μαθήματά τους. Βρεθήκανε πολλά μοτίβα σε ανάγλυφα και έργα χρυσοχοϊκής, που προέρχονται από τις Ίνδιες. Η κεραμική χρωσταί ίσως όρισμένα της γνωρίσματα στην "Από Ανατολή. Άκόμα κι ο αντίπαλος, ο έλληνορωμαϊκός κόσμος, κι αυτός συνεισφέρει. Οι οικοδόμοι του δίνουν στην άρχιτεκτονική μιά σταθερότητα ύπολογισμένη. Η έλληνοισλαμική χάρη μετριάξει την κληρονομική άκαμψία των αρχαίων βασιλείων.

Με μίαν αντίστροφη κίνηση, ξεκινούν απ' αυτό τό σταυροδρόμι των σημαντικών έπιρροών. Άπέναντι στους μεσογειακούς πολιτισμούς που γυρεύουνε ν' άνασυγκροτηθούν, υψώνεται τώρα ένας πολιτισμός όργανωμένος, συμπληρωμένος, που έχει ξαναβρεθεί και ξαναπλασθεί. Ο χριστιανισμός της Ανατολής, τό Βυζάντιο, τό Ισλάμ, πολλά του έχουνε δανείσει. Τά ποικίλα συστήματα των θόλων και των οικοδομημάτων που άπλωθήκανε παντού έπωφελήθηκαν από την πείρα που τους έδωσαν οι περιοχές της γέννησής των. Τά σχέδια των ναών του πυρός ξαναπαρουσιάζονται στις έκκλησίες. Οι αίθουσες άκροάσεων των ανατολιτικών παλατιών άναγνωρίζονται σε πολλές βασιλικές. "Όλη η πλαστική του όγκου ξαναζει στην καινούργια άρχιτεκτονική. Στόν Καύκασο, στην Άρμενία και στη Γεωργία, έπου έμπασε τό χριστιανισμό κάποιος κλάδος των Σασανιδών, η ένέργεια παρουσιάζει μιά καταπληχτική άλληλουχία. Στο Βυζάντιο οι Σασανίδες έπιβάλλουν την ανατολιτική πολυτέλεια, την πολυχρωμία, τη λάμψη, τις έκλεπτύνσεις των χρυσοτεχνιμάτων και των ύφαντών. Το Ισλάμ εργάζεται άπάνω στην ίδια γραμμή, προσαρμόζοντάς την στο πνεύμα του. Την Ανατολή την διαπερνούν κι' αυτήν οι ίδιες δυνάμεις. Τά μοτίβα των ύφασμάτων έπαυλαμβάνονται στα ρωμανικά κιονόκρανα. Οι πολυτελείς τέχνες αντιγράφουν. Κι η άρχιτεκτονική άκόμα έκμεταλλεύεται όρισμένους τύπους. Γνωρίζουμε ίσαμε ποιδ σημείο η Ανατολή έχει έμπνευσει τό Μεσαίωνα. Χωρίς άμφιβολία, η μεταβίβαση δεν έγινε πάντα κατευθείαν. Μπασμένα σε καινούργιες έστιες, τά θέματα προσαρμόζονται στις τοπικές παραδόσεις. Η σειρά των παραγόντων που συντελούνε στο σχηματισμό, είναι πολύπλοκη. Άλλά μέσα στο σύνολο η τέχνη των Σασανιδών κατέχει μιά θέση πρώτης γραμμής:

Από τη σύγχρονη έκθεση 'Ιρανικής τέχνης στο Παρίσι. «Οι άκράσεις του Χαριρί. Η εικονογράφηση είναι του Βαζίλ (1247, σχολή Βαγδάτης).

Ξεφυτρώνοντας στην κρίσιμη στιγμή, όπου ο ελλητισμός βρισκόταν σ' άδιέξοδο, είναι η πηγή και τό διεγερτικό νέων προσπαθειών. Έδω τοποθετούνται οι άρχές πολλών άναζητήσεων που θα έπακολουθήσουν στη Μεσόγειο.

Τέτοια είναι η άποψη που παρουσιάζεται στο πνεύμα των έπισκεπτών της Ιρανικής έκθεσης. Ο διοργανωτής διάλεξε και κατάταξε όπως έπρεπε μιά άραιά σειρά αντικειμένων. Η προέλευση όρισμένων απ' αυτά — όπως του κυπέλλου του λεγομένου του Χοσρόη ή των πλεχτών που διατηρήθηκαν μέσα σ' έκκλησιαστικούς θησαυρούς, — είναι πολύ ένδιαφέρουσα. Βλέπει κανείς έκει τη συλλογή των μεταλλίων, πλούσια σε είδη χρυσοχοϊκά. Η λάμψη των γυαλιστερών μετάλλων φανερώνει την τελειότητα του έπαγγέλματος. Οι πολύτιμες άνταύγειες γλυπτρών άπάνω σε μορφές, φωτίζοντας την εύκαμψία και τη στερεότητά τους. Η κεραμική — πρωτοϊσλαμική και Ισλαμική — έμπνεύεται συχνά απ' αυτά τά αντικείμενα. Ξαναβρίσκει κανείς έκει την ίδια τεχνική των έντομων και των αναγλύφων. Άλλά, μεταφερόμενο σε μιά νέα ύλη, πιά σκληρή, άν και περασμένη με βερνίκι, τό σχέδιο γίνεται πιά πλατύ και στερεώτερης κατασκευής. Κάπου-κάπου τά στολίδια μεταφέρονται στις λείες έπιφάνειες με τά χαρακτηριστικά της καλλιγραφίας. Η σειρά των ύφασμάτων είναι αξιοθαύμαστη. Άφθονεί σε κομμάτια λαμπρά, μεταξύ των όποιων υπάρχουν τά άμφοιά τά λεγόμενα του Άγίου Μέσου, τό σάβανο του Άγίου Σιβιάρ, άλλα της Άγ. Περιστεράς και του Άγίου Λύκου κλπ. Περίεργα οικόσημα, ώστε με την κάπως ψυχρή έπισημότητά τους, πότε μ' έναν τόνο πιά λαϊκό, φέρνουν ίσαμε τις μέρες μας τό μυστικό των γέρικων συνδυασμών της Ασίας. Άστραφτερά σά μέταλλα, έχουν μιά μεγαλοπρέπεια αυτοκρατορική. Φαντάζεται κανείς τί δυνατή γοητεία έξασκούσαν στους εικονογράφους του Μεσαίωνα.

Δέν είναι δική μας δουλειά να μιλήσουμε για τις μικρογραφίες του Ισλάμ, στις όποιες άφιέρωσε μιά εύρύχωρη και αξιόλογη θέση ο έκθέτης. Πρόκειται για έναν κόσμο επί μερούς, μιά πού μαρτυρεί κι αυτός άκόμα φωναχτά τη σταθερή παραγωγικότητα εκείνων των χωρών. Ένας άπόκροφος δεσμός άνάμεσ' από την ποικιλία των Ιστορικών κεφαλαίων του Ιράν και της Μεσοποταμίας άποκαλύπτεται ίσως μέσ' στις πολυάριθμες ζωγραφίες των μουσουλμάνων τεχνιτών, στο βιβλίο άκροάσεων του Χαριρί — σχολή Βαγδάτης, 1237. Η συγγένεια μεταξύ των πολυτελών και του μνημειακού δέ φέρνει πιά στο νου μας από τη μιά μεριά τά σκαλιστά των άσμηκών κι από την άλλη τό γλύπτη των βράχων.

ZURGIS BALTRUSAITIS

Ο ΔΡ ΚΑΡΡΕΛ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Στις 24 Ιουνίου 1938 έφυγε για την Εθρώπη ο διάσημος Γάλλος έπιστήμονας Δρ Άλέξης Καρρέλ, ο συγγραφέας του πολύδοτου βιβλίου «Ο άνθρωπος, τό άγνωστο αυτό». Ο Δρ Καρρέλ σκοπεύει να περάσει τις καλοκαιρινές διακοπές στο κτήμα που έχει στο νησί της άγίας Τζιλντας, έξω απ' την άκτή της Μπρετάνιας στη Γαλλία.

Είναι ζήτημα άν θα άναπαυθεί στις διακοπές του, γιατί, καθώς έδήλωσε στους δημοσιογράφους, θα συνεχίσει τά πειράματά του για τη διατήρηση στη ζωή διαφόρων ζωικών όργάνων, χάρη σε μιά ειδική άντλία που άνακάλυψε ο Δίντμπεργκ. Όπως είναι γνωστό, ο άεροπόρος που πρώτος διέσχισε τον Άτλαντικό, ανεργάζεται από καιρό με τον Δρα Καρρέλ στο Τμήμα Έρευνών του Ίνστιτούτου Ρομφέλλερ και φανείται ότι θα συναντηθεί με τον Γάλλο σοφό στο άπόμερο νησί της Μπρετάνιας φέτος τό καλοκαίρι.

Την 1 Ιουλίου 1939 ο Δρ Καρρέλ θα τραβηχτεί από την ένεργό ύπηρεσία του Ίνστιτούτου Ρομφέλλερ, λόγω όριου ήλικίας (θα είναι τότε 65 χρονών). Σύμφωνα με τις δηλώσεις του, δέν είναι βέβαιο άν θα έξakoλουθήσει τά πειράματά του ο ίδιος, άλλα όποσδήποτε ή έργασία του θα συνεχισθεί. «Οι Ένομένες Πολιτείες, πρόσθεσε, έχουν θαυμάσια μέσα για βιολογικές έρευνες, καλύτερα από κάθε άλλο μέρος του κόσμου».